

РОСТИСЛАВ ЯРОСЛАВОВИЧ ПИЛИПЧУК



(10.07.1936 – 26.08.2014)

На 79-му році пішов із життя видатний український учений-театрознавець, педагог, культурний, науковий і громадський діяч, професор, академік АН вищої школи України й Національної академії мистецтв України, дійсний член Наукового товариства ім. Шевченка в Україні, заслужений діяч мистецтв України, лауреат премії Національної спілки театральних діячів України в галузі театрознавства й театральної критики та премії ім. І. Котляревського **Ростислав Ярославович Пилипчук**.

Народився Ростислав Ярославович 10 липня 1936 року в с. Оришківці (нині — Гусятинського району Тернопільської області). У 1958 році закінчив український відділ філологічного факультету Чернівецького університету, по закінченні якого працював науковим співробітником Літературно-меморіального музею Юрія Федьковича, водночас — учителем української літератури середньої школи робітничої молоді в Чернівцях. Вступив до аспірантури при Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (нині — Інститут мистецтвознавства, фольклористи-

ки та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України), яку закінчив 1963 року за спеціальністю «театральне мистецтво». Відтоді почав там працювати: спочатку молодшим науковим співробітником, потім — в. о. вченого секретаря, вченим секретарем (на той час директором Інституту був академік М. Рильський), старшим науковим співробітником. Від 1977 року творчий шлях Р. Пилипчука був пов'язаний з Київським театральним інститутом (нині — Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого), де він обіймав посади проректора з наукової роботи, в. о. ректора, упродовж двадцяти років (1984—2003) очолював цей вищий навчальний заклад. Від 2003 року до останніх днів свого життя працював там радником ректора і був професором кафедри театрознавства.

Ростислав Ярославович Пилипчук — один із провідних сучасних учених-театрознавців. Його науковий доробок нараховує понад 1200 позицій, поміж яких: публікації у фундаментальних наукових працях (у тому числі академічній багатотомній «Історії українського

театру»), фаховій періодиці, українських і зарубіжних довідково-енциклопедичних виданнях, виступи на всеукраїнських і міжнародних наукових форумах, упорядкування, наукове редагування, підготовка до друку й публікація багатьох архівних документів з коментарями та примітками, що є авторитетним джерелом інформації для сучасних науковців, консультування, рецензування численних наукових розробок тощо. Учений володів енциклопедичними знаннями з різних галузей української художньої культури, насамперед театрального процесу різних етапів його історії, різних регіонів України в міжнаціональному, передусім слов'янському контексті. Ґрунтовна розробка ним найрізноманітнішої джерелознавчої проблематики, уточнення й уведення до наукового обігу великого масиву не відомих раніше або призабутих фактичних даних репрезентують Р. Пилипчука як одного з найвизначніших сучасних мистецтвознавців-джерелознавців. Наукові розвідки вченого є цінними також для лексикографії, а оскільки український театр історично формувався як музично-драматичний, — то й для музикознавства.

Непересічне значення для українознавчих досліджень мала його праця як наукового консультанта низки фундаментальних академічних розробок, енциклопедій, збірників наукових праць, періодичних видань тощо. Поміж них: Українська радянська енциклопедія, Український радянський енциклопедичний словник; енциклопедичні довідники «Київ» і «Митці України» тощо. Взірцем наукової культури є робота Р. Пилипчука — члена редколегій, наукового редактора низки томів академічної багатотомної «Історії української культури» й «Записок Наукового товариства імені Шевченка»; періодичних збірників наукових праць, як-от: «Українське мистецтвознавство», «Мистецтвознавство України», «Київські полоністичні студії», «Слов'янський світ», «Театральна культура», Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого; матеріалів 4-го міжнародного конгресу українців; енциклопедичних видань, зокрема

«Української музичної енциклопедії», «Енциклопедії сучасної України», «Шевченківської енциклопедії»; журналів, у тому числі «Студії мистецтвознавчі», «Український театр», «Науковий світ», «Просценіум»; альманаху «Мистецькі обрії», численних інших колективних та індивідуальних наукових розвідок в Україні й за кордоном.

Упродовж багатьох років Р. Пилипчук здійснював велику науково-організаційну й культурно-громадську роботу. У різні роки він був членом правління президії Національної спілки театральних діячів України, бюро наукової ради з проблеми «Закономірності розвитку художньої і традиційно-побутової культури» при АН УРСР, науково-методичної ради з літератури і мистецтва при Товаристві «Знання» України, художньої ради з питань театрального мистецтва при Міністерстві культури УРСР, Комітету Національної асоціації українознавців, Українського міжнародного комітету з питань науки і культури при Національній академії наук України, театрознавчої комісії Наукового товариства імені Шевченка, Державної акредитаційної комісії при Міністерстві освіти України, віце-президентом театральної секції Українського відділення Товариства дружби і культурних зв'язків із закордоном тощо.

Працюючи в театральному виші, він був авторитетним організатором навчального процесу. Під керівництвом ученого було підготовлено й успішно захищено низку дисертацій. Його багаторічну творчу діяльність відзначено низкою нагород в Україні й Польщі.

Усе своє життя Ростислав Ярославович Пилипчук був невтомним працівником на ниві української культури. Для всіх, хто його знав, він назавжди залишиться одним з найвидатніших представників українського мистецтвознавства, винятково принциповою, порядною, чесною, відданою науці людиною, справжнім українським патріотом, подвижником національної культури. Вічна йому пам'ять.

Колектив ІМФЕ ім. М. Т. Рильського
НАН України